

تکنولوژی متأثر از جهان‌شناسی و انسان‌شناسی است

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در همایش «فرهنگ و تکنولوژی» با بیان اینکه تکنولوژی متأثر از جهان‌شناسی و انسان‌شناسی است، گفت: وقتی بشر به سمت تکنولوژی می‌رود که نیازی را شناسایی کند و تلقی از نیازهای انسان او را به سمت نوعی تکنولوژی پیش می‌برد.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در همایش «فرهنگ و تکنولوژی» با بیان اینکه تکنولوژی متأثر از جهان‌شناسی و انسان‌شناسی است، گفت: وقتی بشر به سمت تکنولوژی می‌رود که نیازی را شناسایی کند و تلقی از نیازهای انسان او را به سمت نوعی تکنولوژی پیش می‌برد.

به گزارش خبرنگار مهر، همایش ملی «فرهنگ و تکنولوژی؛ درنگی فرهنگی در مسیر پرشتاب صنعتی شدن»، صبح امروز 21 اردیبهشت ماه در سالن جابر بن حیان دانشگاه صنعتی شریف آغاز شد.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالحسین خسروپناه رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در این همایش گفت: 160 مقاله به این همایش رسید که برخی از آنها ضعیف و خارج از موضوع بود ولی حدود 20 مقاله به صورت ارایه شفاهی قابل ارایه بود و حدود 30 مقاله به صورت پوستر درآمد. من پیرامون اسلام و نسبت آن با تکنولوژی صحبت می‌کنم. برای بهتر آشکار شدن نسبت این دو به تعریف هر دو می‌پردازم. تکنولوژی به معنای کاربرد معرفتی است لذا در تعریف آن هم به بعد معرفی در تکنولوژی و هم بعد کاربردی و هم بعد صنعتی و عینی در آن است، یعنی هم برد نرم افزاری و هم سخت افزاری دارد، نرم افزاری و سخت افزاری که ساخته بشر است.

وی ادامه داد: تکنولوژی و صنعت در دوره مدرن با انقلاب صنعتی بین سالهای 1750 تا 1850 پیش آمد و بعد صنایع پیشرفته تری مثل هلیکوپترسازی و هواپیماسازی و صنایع دیگر پدیدار شد. همیشه تکنولوژی همراه فرهنگ بوده و ارتباط این دو همیشه بوده است مثلاً قدیم که کارهای صنعتی انجام می‌دادند دغدغه فرهنگ هم داشتند یعنی کسانی که می‌خواهند کاربردی درست از این صنعت داشته باشند آنها بهره‌ای از آن ببرند. از نیمه دوم قرن بیستم تسلط تکنولوژی بر فرهنگ را داریم در گذشته تکنولوژی تسلط بر فرهنگ داشت اما در زمان اخیر تکنولوژی و فرهنگ قرار است نیازهای انسان را برطرف کند اما امروز تحت تاثیر فرهنگی هستیم که تکنولوژی بر ما تحمیل کرده است.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در ادامه سخنانش گفت: تکنولوژی را فقط بعد نرم افزاری بر ساخته بشر و سخت افزاری بر ساخته بشر معنا نکنیم، علاوه بر آن یک ساحت لاینفک و جداناپذیر تکنولوژی فرهنگ است. آیا می‌توان تکنولوژی را از فرهنگ جدا کنیم و فرهنگ بومی داشته باشیم. تکنولوژی جایزه نیازهای آدمی است و نه در مقام تعریف و نه در مقام تحقق از فرهنگ جدا نیست.

این محقق و پژوهشگر تصریح کرد: اما اسلام چیست؟ اسلام یک دین الهی آسمانی است که برای هدایت انسانها آورده شده است. اسلام حقیقتش این است که رابطه ملک و ملکوت را بیان کند یعنی رابطه دنیا و آخرت را. به این معنا آنانی که گمان می‌کنند اسلام فقط آمده است خدا و آخرت را به ما معرفی کند این طور نیست، این نادرست است. آنهایی هم که می‌گویند اسلام آمده است برای آبادانی دنیای ما باشد این هم نادرست است. اسلام آمده چگونه اندیشیدن و زیستن این جهانی را برای ما تبیین کند.

وی افزود: انتظار ما از اسلام این نیست که قانون نسبیت یا نیوتن را به ما بگوید، دین نیامده اینها را بگوید این کار عقل بشر است. اما در رابطه با پیوند اسلام و تکنولوژی اول باید بگویم اسلام با تکنولوژی چه پیوندی ندارد و بعد بگویم چه پیوندی دارد. اسلام با علوم پایه تکنولوژی پیوند ندارد یعنی نیامده است آن علوم را از نرم افزاری که کشف طبیعت می‌کند اینها را به ما بگوید. دوم اینکه اسلام نیامده تبیین کننده علوم طبیعی باشد و سوم اسلام نیامده که تکنولوژی که بر ساخته بشر است به ما بگوید. این سه ساحت کار عقل بشر است که البته در دین هم بر عقل بشر تاکید شده است اما این که انتظار داشته باشیم دین اینها را بگوید اشتباه است.

خسروپناه ادامه داد: تکنولوژی متأثر از جهان‌شناسی و انسان‌شناسی است. وقتی بشر به سمت تکنولوژی می‌رود که نیازی را شناسایی کند و تلقی از نیازهای انسان او را به سمت نوعی تکنولوژی پیش می‌برد. نسبت انسان با طبیعت چیست؟ آیا این طبیعت مفهوم خدا است یا نه؟ آیا طبیعت حقی بر ما دارد؟ اگر ما حقوق برای طبیعت قائل شویم در نگاه مان تغییر ایجاد می‌کند و این تغییر در ساخت تکنولوژی ما تأثیر می‌گذارد. جهانی که عقل را فقط برای انسان قائل می‌شود و اومانستی است آن تکنولوژی را چیز دیگری می‌بیند و جهان بینی اسلامی تکنولوژی را طور دیگری می‌بیند. جهان بینی اسلامی و مبانی آن در ساخت تکنولوژی تأثیر می‌گذارد. از نظر اسلام هرگونه حق تصرفی در طبیعت نداریم. تصرف انسان بر طبیعت باید معقولانه باشد تا حق طبیعت ادا شود.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران گفت: اسلام پیوندی با تکنولوژی دارد؟ اسلام پیوندی با تکنولوژی ندارد. اینکه انتظار داشته باشیم عقل و آزمایشگاه را تعطیل کنیم و بخواهیم فرمولها را از دین کشف کنیم اینجا باید به سراغ عقل رفت و اسلام پیوندی با تکنولوژی ندارد. اما از آنجایی که پیوند دارد یک در حوزه مبانی دو در حوزه کاربر و کارکرد، در هر دو جهت باید از آن بهره‌مند شد.

همایش ملی «فرهنگ و تکنولوژی؛ درنگی فرهنگی در مسیر پرشتاب صنعتی شدن» صبح امروز 21 اردیبهشت ماه در دانشگاه صنعتی شریف آغاز شده و تا فردا ادامه می باید.